

KÖNYVTÁRI

1963/1

HIRADÓ

K Ö N Y V T Á R I H I R A D Ó

Fejér negye közművelődési könyvtárossal szá-
mára.

/Körlevélként./

"A könyv a szocialista
kultúra legalkalmasabb
fegyvere."

GORKIJ

A MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVHÓNAP jelentőségét, fontosságát napjaink eseményeinek sodrában tudjuk igazán felmérni. A tegnapi még keskeny parcellákon szántó-vető mezőgazdasági munkás ma már ezer holdakon gazdálkodik, tervez, esti iskolákban, technikumokban, a szaktanfolyamok százain tanulja a korszerű mezőgazdaság fogásait, bőviti ismereteit, hogy feladatainak helyt tudjon állni. Soha a történelem során nem érezte ilyen mértékben a szakkönyvek fontosságát, a szaktudás nélkülözhetetlenségét.

Megyéinknek jutott a megtiszteltetés, hogy a MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVHÓNAP ORSZÁGOS MEGNYITÓJÁT egyik községünkben, Polgárdin ünnepeljük.

Szeretettel köszöntjük

dr. HADNAGY LÁSZLÓ elvtársat, művelődésügyi miniszter helyettest,

PETŐHÁZI GÁBOR elvtársat, földművelésügyi miniszterhelyettest,

a Könyvhónap országos megnyitóján.

A MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVHÓNAP NAGYOBB RENDEZVÉNYEI:

február 2.	POLGÁRDI	Országos megnyitó
" 2.	SÁRSZENTMIHÁLY Sertéstenyésztő Á.G.	előadó: Ernst József szakiró
" 12.	CECE Községi kulturház	előadó: Izsák Károly szakiró
" 13.	MÓR Járási kulturház	előadó: Zágonyi Jenő főagronómus
" 16.	AGÁRD Győzelem Á.G.	előadó: Molnár Miklós szakiró
" 19.	DUNAÚJVÁROS Óváros-Gazdakör	előadó: Biró Ferenc szakiró

február 19.	VELENCE Növényvédő Állomás	előadó: Sárközi Péter szakíró
" 25.	TABAJD Községi Kulturház	előadó: Gál László szakíró

Mezőgazdasági könyvhónap

Mint minden évben, - ezidén is februárt a könyvtári naptárban a mezőgazdasági könyvek hónapjának írjuk.

Valahogy színbórum is van ebben a hagyományban, akkor beszélünk minden esztendőben fokozottan a mezőgazdasági szakirodalom hasznáról, amikor a közös utra lépett parasztságunk hivatalos formák között számot vet az esztendő eredményeiről. És ezek a zárszámadó közgyűlések, - mindig és minden helyen; a jövő jegyében beszélnek az elmultról. Tervek és vágyak kavarnak, hogy a jövő majd jobb legyen. Jobb a munka, és jobb az élet.

És, hogy jobb legyen, ahhoz nemcsak több gépre, több műtrágyára van szükség, hanem több tudásra is.

Igy válik számvetéssé minden esztendőben a mezőgazdasági könyvhónap, a kiadó, a könyvtáros és a könyvterjesztő számára. Számvetési a szó jövőbe néző értelmében. Vajjon ott állottunk-e segítőként, ahol segítséget vártak tőlünk és megadtuk-e a várt segítséget erőnk szerint?

A felelet általában egy gyorsan elrebegett igen. De a szó remegése azt is sejteti, hogy magunk is bizonytalanok vagyunk, hogy jogos volt-e az igenlő válasz.

Itt főleg a könyvtárosok által adott feleletekre hivatkozhatok, s ez tüstént felveti azt a kérdést is, nem a megszokás mondatja-e ezt az igent, a végzett munka helyett. Ha a megszokás mondatja, akkor a szépitgetés veszélye fenyeget, arról pedig tudjuk, hogy soha nem válhat nagy dolgok szülőjévé.

Mezőgazdasági könyvhónapot ír a könyvtári naptár. Vessünk számot hát mi könyvtárosok, hogy mit is tettünk a szaktudomány terjesztésével, a közös utra talált parasztság jobb

életéért. Mi könyvtárosok, akik a tudatformálás leg-hathatósabb és legütőképesebb eszközét, a könyvet őrizzük. Őrizzük, de mindenki által hozzáférhetően. Így vagyunk letéteményesei minden szépnek, mit az emberi elme alkotott, és minden leírt tudásnak, amely szebbé tenni hivatott az emberi életet. Ves-sünk hát számot, - megtettünk-e mindent a közöny, a nemtörődömség, a tudálékosság ellen. A magunk mód-ján, a magunk eszközeivel. S így mélyen járva keres-sük a dolgok lényegét; s a bizonytalanná vált igent a határozott nem-mel kell helyettesíteni.

Hogy miért?

Kétségtelen, hogy sokat fejlődtek könyvtáraink, fő-leg az utolsó években, mind az állomány, mind pedig a könyvtári munka tekintetében. De kétségtelen az is, hogy a gyors fejlődésben megfeledkeztünk néhány lényeges dologról. Így feledkeztünk meg nagyon sokszor a leglényegesebből, a nevelésről. Illetve leszűki-tettük a nevelés fogalmát, az esztétikai nevelés fogalmára. A művelt emberfő kialakításának igé-ryét;- a szépirodalomban járatos, olvasott emberre.

Ez nem azt jelenti, hogy nem szerzeményeztünk és nem kölcsönöztünk mezőgazdasági szakkönyveket is. Azonban ezirányu tevékenységünkben inkább az esetle-gesség, mint a tudatosság volt a vezérlő erő. Vala-hogyan belenyugodtunk abba, hogy "nem kéri" vagy "nem igénylik" a mezőgazdasági szakkönyveket, így hát "akinek kell, ugyis elviszi."

A mostani számvetéskor meg kell ezt mondanunk a maga nyers valóságában, mert a kiuttalanság látszatát, csak az értelemhez vezető utak megkeresésével lehet

eltüntetni. A hibák felett pedig nem keseregni kell, hanem felismerésük után fel kell számolni azokat.

Nevelők vagyunk mind ahányan, mi könyvtárosok. Az új élet nevelői. Letéteményesei vagyunk az új falu kialakításának, az átszervezett mezőgazdaság fejlesztésének is, mint a tsz-vezetők, mezőgazdászok, brigádvezetők és tsz-tagok egyránt. S ha helyyel-közzel még fel is üti a fejét a közöny, a nemtörődömség, a 'minok tanuljak én' kuszasága, nekünk nem az ezt hangoztatók, hanem az ez ellen küzdők táborában a helyünk, mégpedig parancsnoki poszton. Mi őrizzük ugyanis a tudomány tárházát, - a falusi könyvtárat.

A mezőgazdaság átszervezése nagyüzemeket szült, - s a nagyüzemeknek nagyüzemi munkásokra van szükségük. A tudatformálás egyik kiinduló pontja kell legyen, hogy a régi értelemben vett paraszti foglalkozás, amely inkább hagyományokra, mint tudatosságra támaszkodott, - mesterséggé, szakmává vált. Ahogy az ipari nagyüzemekben a termelés a munkástól szakmai tudást követel, úgy a mezőgazdasági nagyüzemekben egyre inkább érződik ennek szükségessége.

Ezt az átalakulást segítik a különböző szakmai előadásorozatok, mezőgazdasági szakmunkásképző tanfolyamok. Az előadók a legjobb mezőgazdasági szakemberek sorából kerülnek ki, - azonban az ott hallottak elmélyítéséhez, tudatosításához a legnagyobb segítséget a községi könyvtárosok nyújthatják, mégpedig úgy, hogy ezekre a tanfolyamokra ők is előkészülnek a megfelelő szakkönyvek biztosításával.

Könnyű ez azokon a helyeken, ahol a könyvtári szerzeményezés felkészült erre. De nehéz ott, ahol a szerzeményezés alatta van az igényeknek, ha ezeket az igényeket nem is spontán módon az olvasók támasztották, de előrelátható

nagyüzemeknek nagyüzemi munkásokra van szükségük. A tudatformálás egyik kiinduló pontja kell legyen, hogy a régi értelemben vett paraszti foglalkozás, amely inkább hagyományokra, mint tudatosságra támaszkodott, - mesterséggé,

módon a szükség előbb-utóbb előtérbe hozza őket.

Most e számadás kapcsán meg kell vizsgálnunk könyvtáraink mezőgazdasági könyvállományát, hogy megfelelnek-e ezeknek a követelményeknek, s ebbe a vizsgálatba a falusi könyvtárosoknak be kell vonniok a község mezőgazdasági szakembereit. Ki kell kérni tanácsukat és segítségüket kell kérni nemcsak az állomány kialakításához, hanem a meglévő mezőgazdasági könyvek felhasználásához is. A falu mezőgazdasági szakkönyvtára a községi könyvtár. Kialakítását sohasem vezérelheti a mechanikus számszerűségek hajhászása, de annál inkább a szükséglet; a terveket ismerő, jövőbe gondolkodó szakemberek által meghatározott keretek között.

Szükséges volt 1963. februárjában, a mezőgazdasági könyv hónapján beszélni ezekről a dolgokról. Őszintén és kertelesség nélkül. Szükséges volt azért is, mert tudjuk, hogy könyvtárosaink többségét a nevelés akarata vezérli munkájában, s mivel a mezőgazdasági könyvhónap célja országos célkitűzésként is - a figyelem felhívása a mezőgazdasági szakirodalom fontosságára, nem mulaszthattuk el fontosságának hangsúlyozását mi sem.

Csukly Alajos

S z á m a d á s

Ismét elített egy esztendő, s amint ilyenkor szokás, mi is megvizsgáljuk az elmúlt év munkáját.

Megyénk könyvtárosai az elmúlt esztendőben jó munkát végeztek. Bizonyítják ezt az elért eredmények, az állandóan növekvő számok, melyekkel a megye könyvtárainak fejlődését lemérhetjük.

A tanácsi könyvtárhálózatban 112 könyvtár 80 könyvkölcsönző, 2 művelődési autó 18 kölcsönzőállomással működik.

1962. december 31-én ezeknek a könyvtári intézményeknek összesen 288.529 kötetből állt a könyvvállománya. Ez azt jelenti, hogy megyénk minden ezer lakosára 800 kötet könyv jutott.

A beiratkozott olvasók száma együttesen 44.258 fő volt, vagyis megyénkben általában minden nyolcadik ember beiratkozott olvasója valamilyik tanácsi könyvtári intézménynek /a lakosság 12,3 százaléka/.

Az olvasók szorgalmasan, rendszeresen látogatták a könyvtárakat, melynek eredményeként közel egymillió /940.509/ kötet volt a kölcsönzött könyvek száma.

Egy-egy olvasó átlagban 21 könyvet kölcsönzött az év folyamán.

A könyvek számának növekedésével olvasóink jobban válogathattak az olvashivalóban is, mert egy olvasóra átlagosan 6,5 kötet könyv jutott.

Összehasonlítva az 1962-es év eredményeit, adatait az előző, 1961-es évi adatokkal, azt látjuk, hogy - Művelődésügyi Minisztérium, a Megyei Tanács és a MESZÓV rendkívüli támogatása révén - több mint 65 ezer kötetrel /20 százalékkal/ emelkedett a könyvtárak könyvvállománya.

Ez a gyarapodás kedvezően hatott mind az olvasók, mind pedig a kölcsönzött kötetek számának alakulására. Az 1962. év folyamán közel hatezerrel /5617 fővel/ többen iratkoztak be a könyvtárakba, mint 1961-ben, s a kölcsönvett könyvek száma is 156 ezer kötetrel nagyobb volt az előző évinél.

Ha ezenkívül még azt is figyelembe vesszük, hogy dolgozó paraszt

olvasóink száma tiz százalékkal, az olvasott mezőgazdasági könyvek száma pedig 23 százalékkal emelkedett, akkor jogosan érezzük azt, hogy munkánk az elmúlt évben is meghozta gyümölcsét.

A szép eredmények ellenére sem lehetünk azonban teljes mértékben elégedettek. Tudjuk, hogy ötéves tervünk kulturális célkitűzéseinek megfelelően könyvtállaományunkat több mint 50 százalékkal meg kell növelni 1965. év végéig. Olvasóink számát is lényegesen emelni kell, ami a tervszámok szerint további 22 ezer új olvasót jelent, tehát évenként lényegesen többet, mint a múlt évi gyarapodás.

Fokozni kell az ismeretterjesztő és szakkönyvek /elsősorban a mezőgazdasági szakirodalom/ olvasását.

Különösen komoly feladatokat ró ez ránk, könyvtárosokra akkor, amikor a szép és eléggé megnyugtató megyei eredmények részleteit vizsgáljuk. Elismerésre méltó a sárbogárdi járás községi könyvtárainak 14.58 százalékos olvasói aránya /a lakosság számához mérve/, a székesfehérvári járás 14,46 százaléka, de ugyanakkor komoly gondot jelent a móri járás községeinek lemaradása /9 százalék/, valamint a megyeszékhely könyvtári ellátottságának megjavítása. A járásokon belül is sok még a tennivaló. Egyes nagy községeinkben a könyvvel való ellátottság meg sem közelíti a jó megyei átlagot, illetve az ötéves terv előirányzott tervszámát /750 kötetet 1000 lakosonként/. A dunaujvárosi járásban még mindig csak 628 kötet jut ezer lakosra, a sárbogárdi járásban 664, a bicskei járásban is csak 687 kötet. Tehát bőven van tennivaló a könyvtállaomány gyarapítása terén is. Itt kell mozgósítani elsősorban a községben fellelhető anyagi erőket /nem utolsó sorban a termelőszövetkezetek támogatását kieszközölni/.

Az olvasók számának vizsgálatánál is találkozunk olyan községgel, ahol a lakosságnak alig 4-5 százaléka olvasó, míg jól dolgozó könyvtáraink elérik a 20, sőt 30 százalékos arányt is.

Az olvasók rendszeres olvastatásán is van mit javítani. Amíg megyei szinten 21 kötetet olvasott el átlagosan az év folyamán egy-egy olvasó, addig a sárbogárdi járásban csak 13 kötetet, a bicskei járásban 14 kötetet.

Beszélhetnénk még könyvtáraink nem mindig alkalmas elhelyezéséről, hiányos berendezéséről, felszereléséről, s egyéb hiányosságokról is, amelyek még visszahúzóí az egész megye könyvtárügyének.

Ezért érdemes a Megyei Könyvtár által meghirdetett "mintakönyvtár" mozgalomhoz csatlakozni, ezért kell a község egész társadalmát mozgósítani, megnyerni, mert csak erős társadalmi összefogással, az erők egyesítésével oldhatjuk meg könyvtáraink további fejlesztését, az elénk kitűzött feladatokat.

dr. Kerekes András

Pillanatfelvételek a Könyvbarát mozgalomból

A sárbogárdi könyvtárban izléses albumban láthatják a látogatók a leghűségesebb könyvbarátok arcképeit. Idős férfiak, asszonyok néznek szembe a vendégekkel, fiatal korukban aligha dicsekedhettek volna azzal, hogy ilyen könyvtár gondoskodik szórakozásukról, művelődésükről. Érdemes talán följegyezni, hogy a könyvtár legidősebb olvasója Sári István, nyolcvan éves, de nyolcvan felé jár Gundl Józsefné is, aki fekvő beteg, leánya hordja neki a könyveket. Ugyancsak feljegyzésre érdemes, hogy Turman Pál hatvan éves könyvtári olvasó Jókai mellett Dantet is elvitte magával a csendes otthonába.

Nagylókon főként az ifjúság körében kellene fellendíteni a Könyvbarát mozgalmat. Az író-olvasó beszélgetés rendkívül pezsgő volt, de a nagylókiak érdeklődése nem egyszintű: nemcsak az irodalom, az olvasás érdekli őket, hanem a művészetek is. A község termelőszövetkezete és tanácsa elvállalta például, hogy 1963 nyarán vendégül lát egy fejérmegyei festőművészt, nézzen körül náluk, örökítse meg életüket, munkájukat. Az akcióban, melyet a Hazafias Népfront irodalmi és művészeti munkatársa indított meg a megyében, Nagylók után Mezőszilas is részt vesz...

Mezőszilágon az író-könyvbarát beszélgetés szervezése előtt te-repszemlét tartottunk a járási Néprönt tithárral. Kicsit idegenkedve fogadták az "ujabb rendezvényt". Tele vannak feladatokkal, nehéz már valami újat beleilleszteni zsufolt munkarendjükbe. Művelődési otthonuk is évek óta felújításra vár, mindent az iskolában kell rendezni... szóval kemény a dió.

Egy hónappal utóbb aztán mégiscsak nyélbe ütjük a dolgot. A serdülő fiatalokkal együtt hatvan ember ült be az iskolapadokba. Az előadás, illetve beszélgetés előtt örömmel közölte a tanácselnök, hogy a művelődési házon dolgoznak már, a járás pedig közölte velük, hogy új könyvtár létesítésére, épülettooldására százezer forintot kapnak hatvanháromban. Ehhez hozzácsapunk a magunkéból - mondja - ötvenet és, lesz könyvtárunk.

+

Kápolnásnyéken a tsz-akadémia író-olvasó találkozójának munkarendjébe illesztjük be a Könyvbarát mozgalom megmozgatását. Kicsit ne-rev a hangulat, de tízperces bemelegítés után feloldódik. Az olvasás, a művelődés fontosságáról beszélünk, kiderül, hogy a 33 tsz-akadémiai hallgató közül egyetlen egy sem könyvtári tag. A beszélgetés jó atmoszférájában az volt az előadó érzése, hogy a jelenlévők - nem is sokára - bekopognak a könyvtárba, s aláírják a be-lépési nyilatkozatot.

Ormos Gerő

+

Gondolatok egy falusi könyvtárban

Ha itt ül az ember, a könyvtárban, úgy érzi magát, mint valami kilátó toronyban. Mindenfelé van ennek a kilátónak ablaka, s nem-csak a nagyvilág változatos tájain merenghetünk, hanem, ha ele-resztjük megunkat, beleszédülhetünk a gondolatébresztő tudományok feneketlenjébe, követhetjük a kutatót a geológia mélységébe, vagy a csillagos ég végtelenjébe.

Milyen határtalanul tág az a világ, amit ez a kis csipkefüggő-nyös falusi könyvtárszoba zár magába! Vasárnap délutánokon úgy sorakoznak be asszonyok, férfiak, serdültebbek és gyermekek, mint a szomszédok a jóvizü kúthoz. A könyvtáros fürge fiatalasszony,

n mindenkit izlése, érdeklődése szerint ismer. Tízrészösen nyitja meg előttük a könyveket, mint megannyi ablakszemet a megismerés tájaira.

- Ezt nézzé, milyen szép!... S ez is nagyon érdekes!...

Ezeröttszáz könyv közül nem könnyű a választás, mikor mind szeretné az ember a táskájába rakni. De azért ambiciózus a könyvtáros, hogy meghitt kapcsolatot tudjon tényleg az olvasóval, s lehetőleg mindig azt adja a kezébe, ami érdeklődésével egyezik. T. bácsi, aki fiatal korában Kossuth Területet is szolgált, olvasmányaiiban utikalandókra, különös távoli tájakra megyik. Az öreg nyugdíjas szövetkezeti boltos, a dzsingel és a tigrisvadászat szakértője. P. József egyszerű kétkezi munkás az állami gazdaságban, történelmi dokumentumok bűvére. Parasztmenyészke - termelőszövetkezeti tag - hangulatos regényeket keres. M. bácsi - szintén termelőszövetkezeti tag - univerzális irodalmi műveltségű ember; alig van világirodalmi nagyság, akitől ne tudna idézni, ismeri az írók, színészek, közéleti nagyságok életének rengeteg intimitását.

S jönnek a gyerekek is vasárnap délután a barátságos könyvtárszobába. Talán ők a legszorgalmasabbak, s a legnagyobb teherrel jövő-menő "ügyfelek". Igyanis ők viszik sokszor haza a szülőknek is a heti szellemi táplálékot, s ilyenkor jó igazán, ha a falusi könyvtáros mintegy lelki közelségbe tudja magát azzal az olvasóval is, aki talán még itt meg sem fordult és csak a gyermekén keresztül tartja a kapcsolatot a művelődés e forrásával. A fúrge kezű és nem kevésbé fúrge gondolkozású fiatalasszony azonban biztos mozdulattal nyul a polcra...

Nem egyszerű dolog a gyerekek igényeit kielégíteni. Ők talán nem válogatnak annyit, mint a felnőttek. De alig van könyv, amire azt ne mondanák, hogy ezt már olvasták. Persze, "feketén" is olvasnak. Szomszédok, iskolapajtások elcserélik egymás között a könyveket. Tény, hogy nem túl bő az ifjúsági irodalom "keresztmetszete" s még annál is kevesebb a serdültebb ifjúságnak írott könyv.

Persze, ha azt nézzük, hogy az olvasókat kor szerint elemző statisztikában milyen létszámot képvisel ez a serdültebb, főleg kisteszes korú ifjúság, túl sok dicsekednivaló nincs. Még a leányifjúság hagyján, közöttük sok a könyvbarát, a jó olvasó. De miért, hogy a fiukat, a legénysorban lévőköt kevésbé érdekli a könyv? Érdekes jelenség, hogy rendszeres könyvtárlátogató fiúk, ahogy kezdenek legénysorba cseperedni, lassan kezdenek elmaradozni a könyvek társaságából. Kissé magyarázható azzal, hogy a férfitermészetet vonzzák az élet zajosabb, darabosabb örömei, a sport, a tánc

a gyakorlatiasabb szórakozási lehetőségek. De mégsem lehet abba belenyugodni, hogy ez a réteg kopár területe legyen a könyvtári művelődésnek.

Lehet itt valamit tenni?

Bizonyára lehet. Ahol eddig még szivós apró szorgalmu munkával megpróbáltuk a közöny áttörését, mindig tudtunk eredményt elérni. A könyvtáros például azt javasolja; miért ne lehetne minden ifjúsági összejövetelen, kisz-gyűlésen, klubesten "bevetni" egy-egy "meg nem tervezett" programpontot; "öt perc a könyveké!" Kis vitákat provokálni, szemelvényeket felolvasni, egy-egy irodalmi alkotást pár percre, de minden lehető alkalommal a kilátó ablakába tenni.

Ezeken a gondokon tünődön, s meghitt könyvtárszobánk ablakán tul pilinkéltni kezd a hó. A művelődési otthon előcsarnokában ping-pongcsata dul, a nagyteremben mozielőadás van, a másik teremben a TV "Ki mit tud?" versenyén derülnek és a szoben lévő szobában a citerások pengetik a hurt. Az est ráborul a falura, lassan felvillannak a házak ablakai. Kint az alsó faluvégen J. János bácsi most hajtja fejét a könyv fölé, amit unokája hozott neki a könyvtárból. S talán arra gondol, amit a multkor mondott, amikor végigjáratta tekintetét a könyvekkel tömött polcokon:

- hej, ha ilyesmi lett volna mikor én fiatal voltam! De akkor a pusztai cselédházakban, kis falusi portákon csak egy-két Patkó Bandi-füzet, vagy Regélő kalendárium volt, és ősztől tavaszig annyi kézen megfordult, hogy utóbb már a legjobb ókularé sen tudta kibetüzni belőle az izgalmas históriákat...

Ez a kiskönyvtár még a 77 éves öregembernek sem kínálja oktalanul a szépet és a jót.

Miért ne töltekezhetne velük az élet előtt álló fiatalság?

Jegesi József
művelődési otthon
igazgató

Szabadegyháza

Mit olvasnak?

HORDJA A HAVAT a csipős, reggeli szél, torlaszokat emel az ut két oldalán. Ma még akadály nélkül bejutunk Fehérvárra, de ha holnap is így esik, valami újat kell kitalálni. Az emberek a hidegről beszélnek, a hóról, meg a veszélyélyeztetett közlekedésről. Feltürt gallérral, mélyen a fejükbe huzott kucsmákban hallgatják a fel-felbugó motor szaggatott duruzsolását. Az emelkedőkből következtetnek, mennyi van még hátra az utból. Mert ma reggel, ezen a kegyetlen fehér hajnalon csak ott látni ki a tájra, ahol a jéggel borított ablakokon kis kör alakú nyílást olvaszt a lehelet.

Ismerős arcok, fiatalok itt is, ott is. A könyvtárban találkozhattunk, vagy valahol korábban, máshol?

Most munkába sietnek valamennyien. Várom, mikor kerül elő a táskából a kártya, hiszen együtt vannak mind a négyen, mint máskor. Lassít a busz, a sorompónál járhatunk, egyikük sem mozdul. Hideg van, összehuzom magam a kabátban. Még egyszer odanézek. Velem átellenben, az ablaknál ülőnél könyv. Ismerős, zöld vászonkötésből a Világirodalom Klasszikusaira következtethetek. Mozdulatlanul, előregörnyedve olvas, fel sem néz belőle, amikor továbblapoz, le kell huznia a kesztyűt. Nem most kezdhettem, ahogy nézem, a végefelé tart már. - Valami jó regény lehet, - gondolom magamban - feltétlenül valami jó könyvnek kell lennie, hogy emiatt ma reggel elmarad a szokásos parti...

CSAK FÉLÓRA AZ UT autóbusszal Seregélyes és Székesfehérvár között, s nem az az első eset, hogy olvasó fiatalokkal találkozom. Többen a VTRGY-ben, mások a hideghengerműben, vagy más fehérvári munkahelyeken dolgoznak. A városba járó fiatalok másik része középiskolákban tanul. Husz-huszonötven az itthoni két termelőszövetkezetben, tizen pedig ugyancsak itthon, más munkakörben dolgoznak. A többség tehát bejáró, a nap nagy részét városi környezetben tölti. Azt lehetne gondolni, hogy ezek a fiatalok ta-

lán onnan viszik olvasnivalójukat, hiszen minden üzembn működik szakszervezeti könyvtár. A valóság ezzel szemben az, hogy egy-két kivételtől eltekintve, mind a helyi községi könyvtár tagjai. Mert a fiatalok szeretnek olvasni, és szivesebben viszik onnan a könyvet, ahol munka után az idejüket töltik, televíziót néznek, ping-pongoznak, vagy éppen klubfoglalkozásokon vesznek részt. Mielőtt hazamennének, de sokszor szok is, akik csak moziba jönnek, beszólnak hozzám egy-egy könyvért. Talán nem is kell ezután mondanom, hogy a könyvtár a művelődési otthonban működik.

MIT MUTAT A KÖLCSÖNZÉS STATISZTIKÁJA? - A számszerű eredményekről most nem szólok, - az évről-évre szépen emelkedő forgalom az egyre növekvő érdeklődés bizonyítéka - hanem érdemes megnézni, milyen szeknek a fiataloknak az érdeklődési köre, mit olvasnak szívesen. A fiúk elsősorban a kalandos, izgalmas könyveket keresik. Legkedvesebb íróik Fekete István, Berkesi András, Dékány István, Verne, Traven. A második helyet a történelmi regények foglalják el, főleg a magyar vonatkozásúak, így a törökök ellen vívott harcokról és a kuruckorról szóló regények a leginkább közkedveltek. Kedvenc olvasmányaik harmadik csoportját képezik az utleírások és a vadászkalandok. A lányokat inkább a mai fiatalok élete érdekli. Emellett kézimunka- és szakácskönyveket is visznek szép számmal. A középiskolás tanulókra - kötelező olvasmányokon túl - szintén vonatkozik a fiúk és a lányok érdeklődési körének az előbb említett megoszlása. Az ismeretterjesztő irodalom területéről legkeresettebbek a műszaki könyvek, melynek jelentős részét az ipari tanulók és az üzemekben dolgozók igénylik, de szívesen veszik kézbe azok a fiatalok is, akiknek kedvenc szórakozása az ezermesterkedés. A társadalomtudományi és természettudományi műveket is szép számmal keresik, főleg iskolai ismereteiket kiegészíteni vágyó fiatalok. A mezőgazdasági könyvek forgalma a fiatalok körében

a fenti ismeretterjesztő művekenél lényegesen kisebb, csak az iskolai tanulmányaikhoz szükséges néhány könyv került eddig kölcsönzésre; Seregélyesről ugyanis kevesen járnak mezőgazdasági technikumba.

E KIS ÁTTEKINTÉS UTÁN azonnal látható, mi náluuk ezen a téren a tennivaló. Az igényeket tovább kell fejlesztenünk, a mércét egyre magasabbra emelnünk. Legközelebb kiállítást rendezek a világirodalom klasszikusaiból. De a József Attila olvasómozgalom is jó segítség ebben a munkában. Ami pedig a versesköteteket illeti - főleg a mai költőkre gondolok - még nem tudom, hogy az a néhány irodalmi est, amit tervezek, kellő eredményt hoz-e majd. Valamit mindenesetre. Azt hiszem, nem túlzás, hogy ezt a feladatot a legnehezebbek közé sorolom.

UTUNK VÉGÉHEZ KÖZELEDÜNK, a következő megállónál sokan leszállnak. Olvasón is készülődik. Ahogy összeeszküjja a könyvet, a kötetáblán egy pillanatra megvillan az aranyozott betűkkel felírt cím: Üvöltő szelek, és a könyv gerincén a raktári jel. Tehát könyvtári könyv! És a kicsinyek jutnak eszembe ezután, akik elsőnek érkeznek a könyvtárba, minden kölcsönzési napon. Akik az érdeklődésben, a könyv iránti mohóságban maguk mögött hagyják azokat, akik éveikkel, néhányal előbbre járnak. A következő nemzedék, akiknek második kenyere lett a könyv, s akik az előbbieknél hamarabb lépnek ki a gyermekcipőből...

Még sok intéznivalóm van délelőtt, de igyekszem mielőbb haza. Ma meg akarom előzni őket. Ma én várok rájuk délután.

Ruzsicska Mária
községi könyvtáros

Seregélyes

Kulturált viszonyok - színvonalas kölcsönzés

Mint ahogyan az iskolákban a jó oktatói, nevelői munkához előbb a tárgyi feltételeket kell megteremteni, ugyanúgy fontosak ezek a kölcsönzésnél is. S mint ahogyan egy művészi alkotás formája sem független a tartalomtól, úgy a könyvtárterem berendezése, diszítése, a kölcsönzés körülményei sem különbösek az elért eredmények tekintetében.

Kell, hogy érezze a könyvtárba belépő olvasó: valóban a kultura csarnokába lépett. S falun, ahol az adottságok korlátozottabbak, még inkább erre kell törekedni. Itt a nevelésre még fokozottabb szükség van: sok mulasztást kell sürgősen bepótolnunk.

Néhány évvel ezelőtt még olyan volt a könyvtárunk, mint egy kasszárnyaterem. S most, hogy szakszerű berendezéssel, sőt izléses kivitelű diszitással is elláttuk, úgy érzem, ez is vonza az olvasókat. Hiszen az év tizenegy hónapjában a belterület 3.800 főnyi lakosságából még soha nem volt 520 beiratkozott olvasónk, s a kölcsönzött kötetek száma eddig egyetlen év végére sem érte el a tízezret, mint ahogy az most bekövetkezett.

Jól esett hallani a legtöbbet olvasó 77 éves Burkus bácsi megjegyzését, miután feleségének és magának 5 könyvet kiválasztott: - Hallja, milyen jó itt lenni.

A kulturált körülmények azonban nem csupán külső feltételektől függenek. Ebben a nevelés is szerepet játszik, akár a felnőtteket, akár az ifjúságot tekintjük. Örömmel mondhatom, hogy könyvtári eredményeim jó részét a 20 pedagógus kartársamnak is köszönhetem.

Kölcsönzés előtt fél órával már meleget áraszt a kályha; minden pontosan előkészítve a kölcsönzésre; s bár egyszerre 10-15-en is válogatnak a könyvek közül a szabadpolcon, egy hangos szó nem esik. Az ifjak az ajtó előtt még kinevetik magukat, a cigarettát eldobják, azután lépnek be. Nagy reménység, hogy

éppen ők a legszorgalmasabb olvasók, a 16-21 évesek, akiket már
mink neveltünk a könyv szeretetére. Általában legkevesebbet
a 14-16 éves, ugynevezett továbbképzősök olvasnak. Ez ért-
hető, hiszen kamaszkoruk változása köti le őket.

Nemrégiben ismeretterjesztő előadás volt, melyen újra a
könyvtárról ejtettem néhány mondatot. Az eredmény: következő
nap három asszony beiratkozott. Még a dolgozók iskolájából is
megfordulnak olykor /pedig nagyon lekötöttek/, hogy az iroda-
lom órán általam említett könyvet legalább belapozásra kivigyék.
De olvasóra talált a Munka Törvénykönyv is, meg a méhészeti
szakmunka is.

Jól bevált az elkészült cédulakatalógusnak az olvasók rendel-
zésére bocsátása is, hiszen a belterületi 2.600 kötetet már nem
lehet fejből tartani.

A hosszú kölcsönzési asztalon törőlgumi is van, hogy a "kistest-
vár" által ejtett firkálást bárki szó nélkül kitörölje.

Ha egy kihullott lap akad a könyvben, tesszük a ragasztandó
könyvek közé.

Eredményes kölcsönzést szabadpolcos módszer nélkül már el sem
tudok képzelni. E módszer a kölcsönzés szabadabb és kulturáltabb
formája. /Erről már beszámoltam A Könyvtárosban./ Így magáénak
érzi az olvasó a könyvet, s eszébe sem jut, hogy eltulajdonít-
sa. Ezek után értehető talán, hogy nálunk hat év alatt - a nagy
forgalom ellenére - csak három könyv tűnt el. A kiszolgálás gyors,
az olvasók minden igényét kielégíti; nagy nevelő hatása van az
olvasóra. Az olvasó megszokja a könyvek rendjét, igyekszik azt
rendben hagyni, hiszen más is látja.

Az olvasókkal való foglalkozással kapcsolatban természetesen
az a leglényegesebb, hogy a könyvtáros minden olvasóját jól is-
merje. Nem tudom, városi könyvtárakban ez hogyan lehetséges, de
községi könyvtárban szükséges; s ahol pedagógus a könyvtáros,

ez így is van. Hiszen éppen az olvasókkal való személyes kapcsolat könnyíti meg a könyvtáros munkáját, s úgy tudja csak igazán segíteni az olvasókat, ha ismeri mindegyikük szellemi igényét; figyelemmel kíséri fejlődésüket. Akadt 40 éven felüli férfi olvasóm, aki néhány évvel ezelőtt hónapokon át csak mesés-könyvet volt hajlandó elfogadni. Ma már a haladó szocialista írók műveit olvassa, néha már az ajánlott könyvek asztalát is elkerüli: maga választ. A négy éve nevelt VIII.-kos diákjaim csak mosolyognak a "Mesefélék" polca előtt válogató alsósokon, többségük már a kalandos tárgyú könyveken is túl van.

De új olvasók mindig vannak, s a könyvtáros feladatai is mindig ~~g~~újulnak. Az olvasókkal sokat kellene foglalkozni, még többet mind eddig. Ahol azonban nem főhivatású könyvtáros 10.000 kötetet kölcsönöz egy év alatt, megítélésem szerint nem juthat elég idő az olvasókkal való foglalkozásra. Még a legészszerűbben végzett adminisztráció is számottevő időt igényel 60-90 olvasónak egy ~~é~~én át történő kiszolgálásakor. Nálam ugyan ez nem okoz különösebben problémát, mert az adminisztrációra jól betanított 3-4 VIII.-kos diákom kérés nélkül is állandó segítségemre van. Élvezik a könyvtárosi munkát, sokat olvasnak, sőt az általános iskolások könyvválogatását is elősegítik. Csak így lehetséges, hogy az asztal mellől felszabadulva az olvasókkal foglalkozni tudjak.

Legnagyobb problémám, hogy a nagy választékban rendelkezésre álló mezőgazdasági könyveknek minden propaganda ellenére is, még kevés az olvasója. Akikre a tsz keretén belül számíthatnánk, azok az elnöktől kezdve, az igáskocsisig, mindnyájan tanulnak valamilyen iskolában. De éppen ezért remélhető a mezőgazdasági könyvek nagyobb forgalma a jövőben. Januárban három szakmunkás-képző tanfolyam is indul. Magam részéről mindent elkövetek, hogy e dolgozók a szükséges szakkönyveket a könyvtárból kölcsönözzék.

A különböző szakkönyveket felbontom szűkebb tárgycsoportokra, hogy a válogatást ezzel is megkönnyítsem. Nagyon nélkülöznek az olvasók egy, a könyvtárból nyíló olvasótermet, amely nélkül a könyvtári munka csak fél munka. Ezt az új művelődési otthon felépítéséig azonban nem tudjuk megoldani. A könyvtári költségvetés igen szűkre szorult, a könyvek és az olvasók rohamos mekedéséhez képest.

Az elmondottakhoz még csak annyit kell hozzátennem: valóban kulturált, színvonalas könyvtári nevelőmunkát csak úgy lehet végezni, ha a könyvtáros mindennél jobban szereti az embereket.

Tanka János
községi könyvtáros

Aba

ISMERJÜK MEG EGYMÁST

/Kiskörzeti tapasztalatesere Baracsán/

AMIKOR KÖZÖLTÜK a könyvtárossal, hogy a környező községekből hat kollegája látogat el hozzá rövidesen, így szabadkozott:

- Nem halaszthatnánk el ezt a találkozót?

- Miért kérdeztük. - Elfoglalt ember, azt hittük, más, halaszt-hatatlan teendőik akadályozzák.

- Igaz, hogy új helyiségbe költöztünk, és összehasonlíthatat-lanul jobb körülmények közt kölcsönözhetek, mint tavaly. A felnőtt olvasók száma is lényegesen több... A forgalmam is szépen emelkedik... Ami pedig a berendezést illeti, láthatjá-tok, modern szekrényeket vásároltunk, a terem egyik falát egészen betöltik... A másik falat sem hagyjuk üresen. Az ab-laktól az ajtóig bepölcözzük... De... Nézzetek csak körül. Még nem készültem el mindennel. A régi ablakkeretet meg kell javíttatnom, az ígért asztalok és székek még nem érkeztek meg. Függyönt is ezután vásárolunk. És remélem, sikerül elintéznem, hogy fénycsővilágítást szereljünk fel. Munka közben leptetek meg, elhihetitek, egyelőre több a gondom, mint a dicsekedni-valóm.

ELMONDOTTUK, hogy ezekre a gondokra is kíváncsiak vagyunk, s velünk együtt az a hat könyvtáros is, aki a községbe látogat. Mert gondok csak ott vannak, ahol tervek vannak megvalósuló-ban, s ezeket folyamatukban látni, a kivitelezés módjairól, a felkutatott lehetőségekről hallani legalább olyan hasznos, mint kész eredményeket megtekinteni.

A HAT MEGHIVOTT KÖZSÉG, Gárdony, Gyuró, Kajászó, Martonvásár, Pázmánd, Tordas, nemcsak földrajzilag van közel egymáshoz, hanem rokonságot, sőt - mondhatjuk - azonosságot mutat több, a könyvtári munkát érintő feltételben is. Példaként csak egyetlen megegyezést említünk. A résztvevő községek lakosságának nagy ré-

sze Budapestre, ill. Székesfehérvárra jár dolgozni. Az ezek közül olvasók sokkal nagyobb igényeket támasztanak a községi könyvtárakkal szemben, mint azokon a településeken, ahol helyben végzi munkáját a lakosság. Ez viszont indokolttá, sőt szükségszerűvé teszi az étlagosnál jóval magasabb kötetszámú, összetételében gazdagon árnnyalt könyvállomány kialakítását, stb.

A HASONLO KÖRÜLMÉNYEK ÉS PROBLÉMÁI természetesen nincsenek összefüggésben azval, hogy a könyvtárak eredményeiben elég nagy különbségek mutatkoznak. Amiben mindannyian megegyeznek, az az 1962. évi nagyarányú állománygyarapodás. A legkevesebb, 367 kötet Kajászón, a legtöbb, 754 kötet Gárdonyban. Jóllehet egy kivételével minden községben emelkedett az olvasók száma, a tordasi 21,8 % mellett a gyurói 3,8 % nemcsak viszonylag, hanem ténylegesen is a mélypontot jelenti. Gyuróval az élen, sok a tennivalója ezen a téren még Gárdonyinak, Pázmándnak, Kajászónak is. Az olvasás rendszerességének biztosítása, a kölcsönzési munka színvonalának emelése a főfeladat Kajászó, Gyuró és Pázmánd könyvtáraiban.

Nagy József baracskai könyvtáros beszámolója után, melyben a községi könyvtár távlati terveiről is szó volt, élénk vita alakult ki a kölcsönzés lebonyolításának különféle módjairól.

LEGFŐBB TANULSÁCKÉNT említhetjük, hogy a tapasztalatcserén egymás munkáját összehasonlítva nemcsak a legsürgősebb feladatok tudatosodtak a résztvevő könyvtárosokban, hanem azok a megoldási módok is, amelyekkel a kitűzött célok megvalósíthatók.

EGY IRÓ ES EGY OLVASÓ TALÁLKOZÓJA

ELŐLJÁRÓBAN NÉHÁNY SZÓT a könyvtárról. Csaknem két éve, hogy új helyiségbe költözött a szabadbattyáni községi könyvtár. A tágas, világos, barátságos könyvtárszobában összehasonlíthatatlanul kedvezőbb, eredményesebb munkára nyílt lehetőség, mint a könyvtár régi otthonában, amelyet egyébként más, iskolai célra is használtak. A változás leírható az olvasói érdeklődés megnövekedésén, és ezt igazolja az az örvendetes jelenség is, hogy egyre több felnőtt olvasó jön el személyesen a könyvtárba, egyre kevesebben bízzák gyermekeikre a könyvek kiválasztását. A kedvezőbb működési viszonyoknak, az állomány nagymérvű gyarapodásának tudható be, hogy a felnőtt olvasók aránya is jelentősen változott az utóbbi két év folyamán. Míg 1960-ban a 18 éven felüli beiratkozott olvasók az összlétszám 10,4 %-át alkották, jelenleg ez az arány 57,5 %-ra emelkedett. Hasonló arányban nőtt a beiratkozottak összlétszáma is.

HAT ÉVE VAGYOK KÖNYVTÁROS Szabadbattyánban. Mint a fenti összehasonlítás mutatja, könyvtárunk alig két éve is a gyengébben működők között szerepelt, állományának fejlesztését az alacsony költségvetési és községfejlesztési keretektől a község nem tudta megfelelő mértékben biztosítani. Az elmúlt két évben részben a Megyei Könyvtár ajándékozása, részben a MESZÖV juttatásai révén könyvállományunk összetétele igen sokat javult. Most már hozzáláthattam -- ez új, érdeklődésre számot tartó jó könyvek birtokában -- a szó szoros értelmében vett olvasótoborzáshoz. Már a korábbiakban is ügyeltem arra, hogy ha ismerősökkel volt dolgom, mindig megemlítettem nekik a könyvtárat, néhány közvetlen szóval beszámoltam saját olvasmányaimról, /különösen azokról, amelyek nekem is nagyon tetszettek, s így meggyőzően tudtam beszélni róluk/; és felhasz-

náltam azokat a lehetőségeket, ahol valamilyen megbeszélésre vagy rendezvényre több ember gyült össze. Az utóbbi időben nagyobb részt alkalmaztam a könyvtár nyitvatartási idejét feltüntető, belépésre felszólító plakátokat, levélben kerestem fel azokat, akik az elmúlt évek során tagjai voltak a könyvtárnak, de időközben elmaradtak. Emellett, főleg kölcsönzés közben továbbra is elbeszélgettem az olvasókkal.

KÜLÖNÖS ÖRÖMET JELENT egy könyvtárosnak, ha látja, hogy kezdetben teljesen tanácstalan olvasói szépen fejlődnek, igényeik nőnek, olvasmányaik kiválasztásában önállósodnak. Az ajánlásra úgy vélem, ezután is nagy szerep hárul, de ez már csak a jelentkező igények kibővítését, szükséges irányítását jelenti. A könyvtáros boldogan veszi tudomásul, hogy a könyvek - szinte az ő hatáskörének lehetőségein túl - éni és hatni kezdenek az olvasók körében.

AMBRUS KÁROLY postai dolgozó és családja az elmúlt év februárjában iratkozott be a könyvtárba. Kikölcsönzött könyvei között szerepelt Molnár Gábor: Kalandok a braziliai őserdőben c. utleírása is. A könyv annyira tetszett az egész családnak, hogy ezt követően az író minden művét végigolvasta. A könyvtárban olvasók jelenlétében lelkes beszámolót tartott az időközben legkedvesebb írójává lett Molnár Gábor írásairól. A beszámolókra, amelyek teljesen spontán zajlottak le, olvasók gyülekeztek, s bár nem vallották be, hogy Ambrus Károlyt jöttek hallgatni, mindig azon a napon volt a legtöbb látogatóm, amikor Ambrus Károly cserélte a könyveit... Ma már elmondhatom, nem jelent meg annyi vadásztörténet az utóbbi időben, amennyivel ki tudtam volna elégíteni kéréseiket.

MINDEN KÖNYVÉT ELOLVASTAM már, jó lenne vele elbeszélgetni - jegyezte meg egy alkalommal Ambrus Károly. - Ezen könnyen segíthetünk - mondtam, és rövid időn belül sikerült felkutat-

nom az író címét. Olvasón nem sokkal ezután már az író lakásának ajtaján kopogtatott. Találkozott azzal az emberrel, akinek a könyveiért úgy lelkesedett, s aki a valóságban élte át azokat a történeteket, amelyeket a könyvek lapjain ő csak elolvashatott. Ambrus Károly köszönetet mondott az írónak, hogy művei megírásával a tömegek kincsévé tette élményeit. Elmondotta, ha nem olvashatta volna ezeket a könyveket, talán sohasem tudta volna meg, milyenek Brazília őserdői, kik élnek ott és mivel foglalkozik a lakosság. "Távolibországokat jártam be esténként a családommal. Igaz, hogy nem egyszerre, ők csak utánam jöttek. Az új könyvet mindig én olvastam el először." Ambrus Károly az író szájából hallhatta, mik a tervei a jövőre vonatkozóan. "Még mindig van sok megíratlan élményem." "Arról sem tettem lē, hogy jövőre újra Braziliába utazzam, természetesen most már a feleségemmel" - emlékezik vissza. Ambrus Károly az író szavaira.

OLVASÓM MESÉLI, hogy Molnár Gábor, baráti szeretettel fogadta, s bár szigorú időbesosztással él - hosszan elbeszélgetett vele.

Igy történt tehát egy szabadbattyáni olvasó és egy író találkozója. Ha Molnár Gábor egészségi okokból nem is vállalkozhat egyelőre, hogy községünkbe látogasson, Ambrus Károly elbeszéléséből az olvasóknak s magának is nagy kedvünk támadt, hogy most már az egész község részére szervezzünk író-olvasó találkozókat.

Harmati Jenő
községi könyvtáros
Szabadbattyán

KÖNYVTÁRALAPÍTÓK

A mikróbusz erőlködve küszködött a süppedő hóban s nagyokat döccenve tört magának utat a traktorok és vontatók vágta ut hepe-hupáin. A tanyából - az ólak és az istállók közül, ahol már az esteli etetéssel foglalatostkodtak az emberek - kíváncsi fejek bukkantak elő. - Ritka jövevény lehet itt Hajdútanyán az effajta "modern jószág", ahogy később tüzetes, mustrálás után elnevezték a könyvtár halványzöld mikróbuszát.

A tsz vezetői és azok, akik már "letették" mára a dolgot a gazdaság épületében, pattogó tűz mellett vitatták meg a következő napon elvégzendő munkát. A fejekről kézbe kerültek a kucsmák, egymásután hámozták ki magukat az emberek az átmelegedett rövid bekecsekből és "pufajkákból".

- Autókönyvtárat létesítenénk - állunk elő jövetelünk céljával az elnöknek. A körbenülők tekintetében érdeklődés csillan.

- Könyvet hoztak? - kérdi az elnök örömmel, vegyes hitetlenségessel és máris mozgósítja az "aktiváit".

- Jóska, te vagy a legfiatalabb, szaladj gyorsan a Fiath néniért... Mert ő a klubszobánk és a televíziónk gondnoka - fordul felénk magyarul.

Perc sem telik, alacsony szőke asszony nyitja az ajtót, nyomában a még lihegő "futárral". Mosolyogva nyújtja szélfutta, fejéstől gémberegett kezét.

- Nálam elfér a szekrényembe... Ott nem eshet semmi baja...-

- Fiathné olvas a legtöbbet a tanyán - mondják róla az emberek - még a községi könyvtárból is hozat magának könyveket. Pedig az nagyon messze van. Az ujdonsült könyvtáros, a tsz tejkezelője mosolyogva háritja át az elismerést.

- Olvasnak ezentúl mások is. Ma este már mindenki tudja a tanyán, hogy könyvtárunk van...

Az emberek helyeslően bólogatnak, a beavatottak mosolyával pillantgatnak össze. Ők már tudják, nem nehéz dolog itt a "propaganda". Magunk is hamarosan meggyőződhattünk róla. Az ásszony lakására ment - a könyvekkel teli kosarakat cipelve - odakiált az egyik istállóból előbukkant embernek: - Könyvtárunk van... Idenézzen, mennyi új könyvet kaptunk! Ha szeret olvasni csak jöjjön...

Az ember közelebb kerül, évődve puszog valamit a bajusza alatt, hogy szeret ám... pénzt olvasni, de azért kíváncsian nézeget a könyvvvel megrakott vékába.

Csaba Orsolya
autókönyvtáros

P á l y á z a t
a "kiváló községi könyvtár" cím elnyerésére.

A székesfehérvári Megyei Könyvtár versenymozgalmat indít a községi könyvtárak munkájának további fejlesztése, munkamódszereinek javítása, és eredményeinek fokozása érdekében.

A versenymozgalom folyamatos.

A verseny első szakasza 1965. január 1-én kezdődik és június 30-án zárul.

A versenyben csak tiszteletdíjas községi könyvtárosok vehetnek részt.

A verseny célkitűzéseinek, feladatainak megvalósítását az alábbi feltételek teljesítése, biztosítása jelenti:

- 1./ A szabadpolcos kölcsönzési rendszer bevezetése, illetve eredményes alkalmazása.
- 2./ A könyvtár beiratkozott olvasóinak száma legalább a lakosság 15 %, a felnőtt /14 éven felüli/ olvasók aránya pedig legalább 60 %-a legyen.
- 3./ A község vezetőinek és a községi tanácstagoknak legalább 50 %-a legyen tagja a községi könyvtárnak.
- 4./ Az olvasók zöme rendszeresen olvasson, amelynek eredményeképpen a versenyidőszak alatt egy olvasó átlagosan legalább 12 kötet könyvet kölcsönözzön.
- 5./ Törekedjen a könyvtáros az ismeretterjesztő és szakirodalom /pl. mezőgazdasági szakkönyvek/ fokozottabb propagálására, illetve olvastatására. Ennek érdekében a versenyidőszak alatt legalább egy könyvismertető előadást szervezzen, vagy kiállítást, esetleg ajánló könyvjegyzéket készítsen az ismeretterjesztő és szakirodalom ismertetésére.

- 6./ A versenyidőszak alatt legalább 3 könyvtári rendezvényt /könyvismertető előadást, irodalmi estét, neszédélutánt, diafilmvetítést stb./ szervezzen a könyvtár olvasói részére. Ugyanakkor az idő alatt legalább egy író-olvasó találkozót szervezzen, esetleg mezőgazdasági szakiróval.
- 7./ A könyvtár adminisztrációját a könyvtáros pontosan, naprakész állapotban vezesse, raktárát az előírt raktározási mód szerint tartsa rendben és gondosan kezelje.
- 8./ A könyvtáros gondoskodjon arról, hogy könyvtárának helyiségei, berendezése, felszerelése, rendes, izléses, tiszta legyen, s a könyvek propagálása megfelelő segédeszközökkel rendelkezzen /könyvajánló tabló, legújabb irodalom, mezőgazdasági könyvek stb. elhelyezésére szolgáló polc vagy vitrin/.

A verseny jutalmai:

Minden járásban a legjobb eredményt és feltételeket elért könyvtáros 3 napos belföldi társasutazást, könyvtára pedig "a járás kiváló községi könyvtára" címet, emléklapot és vándorzászlót kap. A járásonként legjobb eredményt elért községi könyvtárosok közül a megyei legjobb eredményt elérő részére külföldi társasutazást biztosítunk, a könyvtára pedig "a megye kiváló községi könyvtára" címet, emléklapot és vándorzászlót kap.

A versenyben résztvevő könyvtárosok számától függően további könyvtárosok jutalmazása is lehetséges.

A verseny elbírálása.

A verseny eredményeként a folyamatosan történő helyszíni látogatások tapasztalatai és a versenyidőszak befejezésének

időpontjáig elért számszerű adatok birtokában a Megyei Könyvtárban megalakítandó bíráló bizottság dönt a jutalmak odaitéléséről.

A verseny első szakaszának /1963. január 1-től június 30-ig terjedő időben elért/ eredményei alapján a jutalmak első odaítélése 1963. augusztus 1-ig történik meg.

A versenymozgalom állásáról, hireiről. eseményeiről körlevelekben és a megyei könyvtári hirodóban rendszeresen tájékoztatjuk a megye községi könyvtárosait.

Megyei Könyvtár

A dunaujvárosi járásból jelentik: (1)

- ADONY (1) Uj fiókkönyvtárat alapítottunk a Fürfa-telepen.
- BESNYŐ (1) Uj, önálló helyiséget épít a Sallai tisz a községi könyvtárnak.
- BARACS (1) A könyvtár bérelt helyiségben van. A tulajdonos nem engedi használni a villanyt, mert az ÉDÁSZ úgy "nagyon sok áramfogyasztási díjat" számítana fel. A községi tanács pedig nem akar új villanyórát felszereltetni, mondván, hogy az sokba kerül. Így a könyvtáros petróleumlámpa fénye mellett kölcsönöz.
- IVÁNCSA (1) Rövidesen új otthont kap a községi könyvtár, a postaépületben egy önálló helyiségben előszobával.
- MEZŐFALVA (1) 1962. november 29-én a Megyei Könyvtár támogatásával elkészült a községi könyvtár új helyisége. Központi helyen van, utcai bejárattal, fénycső világitással. Sokkal tágasabb a réginél, a két fal mellett végig húzódó polcok pedig lehetővé teszik, hogy a könyvtáros kényelmesen elraktározhassa az állományt. A könyvtár átadása ünnepélyes keretek között zajlott le december 6-án a községi művelődési otthonban. Az avatáson résztvett Barsi Dénes író. A műsor keretében Hámosi Lajos, a mezőfalvi iskola magyar tanára beszélt Móricz Zsigmondról, akiről az új könyvtár a nevét kapta. Három diáklány Móricz novellákat olvasott fel. Az ünnepség kényét emelte a Munkásőrség zenekara, amely közkedvelt melódiákkal szórakoztatta a közönséget. Dicséretükre említjük, hogy több tagja éjszakai műszakba ment dolgozni, mégis szívesen játszottak többszörös ráadást, amikor a lelkes közönség kérte.
- NAGYKARÁCSONY (1) Mivel még novemberben sem volt fűtés /nem volt kályha/ a cementpadlóju könyvtárhelyiségben, a könyvtáros sürgette a tanácselnököt a probléma megoldására. Az elnök válaszában kijelentette, hogy gondoskodik más könyvtárossal -írja könyvtárosunk. A járási népművelési felügyelő közbenjárására ma már fűtés is van és a könyvtáros is marad.

A bicskei járásból jelentik:

- CSÁKVÁR (1) Az önálló csákvári községi könyvtár helyiségének felújítása december hónap folyamán elkezdődött. A teljes felújítás munkálatai ez évben fejeződnek be.
- FELCSUT (1) A könyvtár fennállása óta probléma volt a helyiség fűtése. A múlt év végére ez is megoldódott és így a könyvtár valóban kellemes második ótt-hona a felcsuti dolgozóknak. Az egyébként tágas helyiségben szükség volna még asztalra és székekre, hogy a várakozó olvasók leülhessenek.
- TABAJD (1) A könyvtár munkája negyedévről-negyedévre javul. Nagy szerepe van ebben a községi könyvtáros odaadó munkájának, és annak is, hogy a helyiség a polcosítás után, valamint a járástól kapott felszerelések, asztal, székek segítségével vonzóvá és kellemessé vált.
- UJBAROK 2 Az ujbaroki könyvtárban, úgy látszik, téli álmukat alusszák, mert a jó eredmények után a könyvtár forgalma teljesen visszaesett. Jó lenne ha a felettes szerv, a községi tanács is figyelemmel kísérné a könyvtár munkáját. Véleményünk szerint csak radikális beavatkozás segíthet a "beteg" állapotán.
- VÁL (1) A könyvtár a megyétől kapott póthitel segítségével újjáépített helyiségbe költözik, a régi kastély épületében. Reméljük, hogy az eddig is jó munkát végző könyvtár a szebb környezetben eredményeit tovább fokozza.
- VEREB (1) A községi tanács az állami gazdasággal megállapodva, a könyvtárat a tanács épületéből áttelepítette az állami gazdaság klubszobájába.

Író-olvasó találkozók a bicskei járásban.

November 22-én a járási művelődési házban Tersánszky Jenő íróval találkozott Bicske olvasótársadalma. A találkozót a Bicskei Irodalmi Színpad Tersánszky műveiből összeállított műsorral gazdagította. Befejezésül a járási könyvesbolt jól sikerült könyvvásárt tartott, ahol az író a műveit dedikálta.

December 13-án Felcsuton Szabó Magdával jól sikerült író-olvasó találkozót rendezett a községi Nőtanács.

(12)

A sárbogárdi járásból jelentik:

SÁROSD

A községi könyvtár könyvállománya az elmúlt évben 1.400 kötetrel gyarapodott. A szám önmagáért beszél. Sárosdon az olvasók létszáma 510.

ALAP

A községben, ahol gyenge könyvtári munka folyt, novemberben olvasótoborzási napot tartottak Ornos Gerő író vezetésével. Eredmény: számos új beiratkozott olvasó.

~~ELŐKÖRNYÉK~~

A településen, ahol a közel múltban gyult fel először villany, a lakosság örömmel fogadta a művelődési autó mozimisorát. Két alkalommal volt filmvetítés. Az elsőn kb. 60, a másodikon 80 ember vett részt.

~~FUSZTAEGRÉS~~

A szépen fejlődő könyvtárban a lakosság 22%-a beiratkozott olvasó. Egy lakosra 5,6 kötet könyv jut. A jó könyvállatás annak köszönhető, hogy a községi tanács példászerűen, szívügyének tekinti a könyvtár fejlesztését. A forgalom rohamos emelkedése szükségessé tette, hogy a könyvtáros aktívák segítségét vegye igénybe a kölcsönzésben. A könyvtár a múlt évben nagysikerű Arany János emlékestet rendezett könyvkiállítással egybekötve. Az érdeklődés nyomán jelenleg író-olvasó találkozót terveznek.

Író-olvasó találkozók a sárbogárdi járásban:

Az elmúlt negyedév során sikeres író-olvasó találkozók zajlottak le Sárkeresztúron; Sárbogárdon, Nagylókon, Lajoskonáromban, Mezőszilasom.

= = =

(1)

FOLYTATÁSOKBAN olvassák a várakozó vendégek a regényeket a baracskai fodrászüzletben, ahol a községi könyvtár kísérleti lerakatot létesített. A nagyarányú érdeklődés nyomán rövid időn belül sor kerül az állomány kibővítésére; a szépirodalmi műveken kívül a könyvtár legújabb ismeretterjesztő irodalmi művei között is válogathatnak majd az olvasók.

= = =

A székesfehérvári ifjúsági /gyermek/ könyvtár november 4-én vasárnap délelőtt a mikrobusz vonattal irodalmi sétát rendezett az olvasói részére.

G Ö R B E T Ü K Ö R

Az alsónekeresdi könyvtáros nyilatkozata.

Előljáróban el kell mondanom, hogy az itt leírtak alapján az én könyvtáramra vonatkoznak, nem arra az én könyvtáramra, amelyet a Móra Kiadó soroz, hanem arra, amit a mi tanácsunk. Mert tulajdonképpen most a tanács miatt vagyok én tanácsstalan. Ugyanis két ízben is felszólított az elnök, hogy számoljak be a könyvtár munkájáról. Mert ugye mióta kijött az irás, hogy ő a felügyelet, minduntalan visszaél hivatalos hatalmával. Ezt misem bizonyítja jobban, minthogy a multkor is hivatalos voltam általa a tanácsházra. Bemegyek, látom, hogy ott ül akták közé temetkezve, - mikor így megláttam azonnal megfogant bennem az ítélet, hogy bükrátával állok szemben. Így is készültem fel az adandó válaszra.

Az elnök csak hintázott a széken, s a kiskirályok szokása szerint gögösen kérdezte:

- Maga hol tartózkodott tegnap délután 5 és 6 óra között?

No ez törvénsértés, - villant meg bennem, mert ugye egy magyar állampolgár ott tartózkodik, ahol akar. Hát legyen olyan a felelet mint a kérdés. Azt válaszoltam:

- Mi köze hozzá?

Mire az elnök olyan szavakat mondott, amit még ez a hiradó sem visel el; s még azt is, hogy akkor kölcsönzési idő van a könyvtárban.

Akartam mondani, hogy a könyvtárat ne emlegesse, mert a könyvtár az tudomány és ahhoz ő nem ért. De az elnök szóhoz sem hagyott jutni, s tovább mondta:

- Vagy tizen álltak a könyvtár előtt és magát várták, vagy huszan

el is mentek.

Mit magyarázzam ennek a bürokrátának, hogy én csak hazánk hírnevét öregbitettem ezzel is. A mi községünk ugyanis főútvonalon fekszik, ahol sok külföldi is átutózik. Lássák meg ezek a kapitalisták is, hogy mekkora a mi népünk kulturszomja. De ezt sem mondhattam el, mert az elnök már rám ripakodott, hogy:

- Egyébként a VB. elé viszem az ügyét és más könyvtárost állítok be.

Ezt mondta nekem, aki évek óta őrzöm a községi könyvtár vagyonát. Amint tudják nálam hiány sohasem volt, mert én nem engedtem a könyveket széthurcolni. - Egyébként is azért a rongyos havi 200-ért ne kérje tőlem számon senki, hogy mit nem csinálok. Nézzék meg a jelentésemet, - az igen, az beszél helyettem is. - Ja, hogy több olvasót jelentettem, mint a község lakossága? Igen. Én hiszek a jövőben, - majd szaporodik a mi lakosságunk is. De ha könyvvel terhelem őket, akkor este inkább olvasnak.

Ezek után lemondok tisztemről és a főkönyvtár meg se kísérelje, hogy maradásra beszéljen rá. Tudom, hogy távozásom érzékeny vesztesége lesz a magyar könyvtárügynek. De egye meg az elnök amit főzött.

Tisztelettel:

Haskoczy Hümér
alsónekeresdi ny. könyvtáros

E m l é k e z t e t ő

Néhány fontos évfordulóra hívjuk fel munkatársaink figyelmét. A jegyzéket a községi könyvtárak állományának figyelembevételével állítottuk össze abból a célból, hogy - lehetőségeikhez mérten - kiállításokkal, esetleg kisebb-nagyobb rendezvényekkel emlékezzenek meg róluk.

FEBRUÁR

- 6. Kisfaludy Károly születésének 175. évfordulója /1788./
- 13. Budapest felszabadításának 18. évfordulója /1945/
- 25. A Csehszlovák népi demokratikus köztársaság kivívásának 15. évfordulója /1948/.

MÁRCIUS

- 5. Karikás Frigyes halálának 25. évfordulója /1938/
- 8. Nemzetközi Nőnap /1910/
- 15. Pesti márciusi forradalom 115. évfordulója /1848/
- 21. A Magyar Tanácsköztársaság kikiáltásának 44. évford./1919/

ÁPRILIS

- 4. Magyarország felszabadulásának 18. évfordulója /1945/
- 12. Gagarin első űrrepülésének 2. évfordulója
- 30. Hasek születésének 80. évfordulója /1883/

Készült 300 példányban
a székesfehérvári Megyei Könyvtár
házi sokszorosítójában.
A címlapterv Galántai György munkája.
Felelős kiadó: Dr. Csongor Endréné.